

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Prioriteringskader netaansluitingen Autoriteit Consument en Markt (ACM)	292846		

Middelburg, 5 mei 2026

Geachte voorzitter,

In december 2025 heeft de Autoriteit Consument en Markt (ACM) een herzien prioriteringskader voor netaansluitingen vastgesteld. Op 1 januari jl. is dit kader in werking getreden. In gebieden waar sprake is van netcongestie worden netbeheerders verplicht om aanvragen voor transportcapaciteit te beoordelen en te prioriteren conform dit kader. De vaststelling van dit herziene kader volgt op een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) op 11 maart 2025.

Een belangrijke wijziging ten opzichte van het eerdere kader is dat netbeheerders niet langer worden gedoogd in het vooraf reserveren van netcapaciteit voor zogenoemde 'autonome groei'. Voorheen werd een deel van de capaciteit in congestiegebieden gereserveerd voor toekomstige ontwikkelingen voor kleinverbruik (zoals woningen en klein MKB met een transportvraag die kleiner is dan 3x80 ampère).

Met het nieuwe kader is dit niet meer toegestaan en geldt dat alle aanvragen op gelijke wijze worden behandeld en integraal op de wachtrij worden geplaatst.

Netcongestie en prioritering

Vanwege schaarste op het elektriciteitsnet kunnen nieuwe aanvragen voor transportcapaciteit niet direct worden gehonoreerd. Het prioriteringskader bepaalt in welke volgorde aanvragen worden bediend als er capaciteit beschikbaar is. Hiermee wordt een objectieve verdeling van netcapaciteit tussen alle vragende partijen beoogd. De ACM onderscheidt drie categorieën aanvragers die in aanmerking komen voor transportvoorrang:

1. Congestieverzachters. Dit zijn projecten die direct ruimte maken op het elektriciteitsnet, zoals batterijen.
2. Projecten die essentieel zijn voor de nationale veiligheid, zoals veiligheidsdiensten, gezondheidszorg, noodhulpdiensten en defensie.
3. Basisbehoeften zoals woningbouw, onderwijs, openbaar vervoer en afvalstoffenbeheer.

Partijen die niet in aanmerking komen voor transportprioriteit komen onder de geprioriteerde partijen op de wachtlijst en worden behandeld volgens het principe 'first come, first served'.

Gevolgen van het nieuwe kader

In gebieden waar sprake is van netcongestie¹ worden alle aanvragen op een wachtlijst geplaatst en aangesloten op het moment dat capaciteit vrij komt. Dit kan leiden tot vertraging in ruimtelijk-economische ontwikkelingen. Doordat er geen ruimte meer mag worden gereserveerd voor kleinverbruik, geldt dit ook voor ontwikkelingen zoals woningbouw en klein MKB die voorheen impliciet werden gefaciliteerd doordat zij geen onderdeel uitmaakten van het kader.

Context Zeeland

In het kader van woningbouw worden via het programma wonen mogelijkheden verkend voor het collectief aanvragen van woonprojecten middels het 'batchgewijs aanvragen'. Binnen dit proces worden transportaanvragen voor woningbouwprojecten gebundeld en gezamenlijk aangevraagd bij de regionale netbeheerder.

Tegelijkertijd hebben TenneT en Stedin op woensdag 23 april jl. een herijking van het congestiemanagementonderzoek voor Zeeland gepubliceerd. Dit is een onderzoek waarin netbeheerders analyseren of er binnen het overbelaste netwerk toch extra ruimte kan worden gecreëerd, bijvoorbeeld door flexibiliteit van gebruikers² of het nemen van technische maatregelen. Uit dit onderzoek is gebleken dat er 260MegaWatt extra flexibele ruimte is gevonden ten behoeve van de wachtlijst. Op basis van deze resultaten voert Stedin een doorrekening uit. Deze doorrekening zal in belangrijke mate aangeven wat de betekenis is van de vrijgekomen capaciteit ten opzichte van de omvang van de wachtlijst en de nadere impact van het prioriteringskader op Zeeuwse opgaven. Resultaten hiervan worden medio mei verwacht.

Belangrijke data in 2026

Op 1 juli 2026 start de netbeheerder met werken volgens het nieuwe prioriteringskader en zijn netbeheerders verplicht om de eerder gereserveerde capaciteit vrij te geven en te verdelen volgens het geldende kader. Op dat moment wordt een eerste prioritering gemaakt van projecten die voldoende concreet in beeld zijn.

Rond 1 oktober 2026 vindt een herijking plaats waarbij de prioritering wordt aangescherpt en waar nodig wordt bijgesteld. In deze fase worden aanvullende inzichten verwerkt en worden keuzes verder geconcretiseerd richting publicatie van investerings-, en uitvoeringsplannen van netbeheerders. Na 1 oktober 2026 gaat de netbeheerder stapsgewijs aan de slag met het vrijgeven van transportcapaciteit aan de wachtlijst. De verwachting is dat de nieuwe werkwijze vanaf 1 januari 2027 volledig van kracht is.

Uitwerking 'eerder aanvragen' voor wonen en onderwijs

De Ministeries EZK en VRO werken samen met IPO en VNG aan het vormgeven van een proces 'eerder aanvragen in het bouwproces'. Hiermee wordt beoogd om projecten in een vroegtijdig stadium de mogelijkheid te geven een aanvraag voor een aansluiting te doen bij de netbeheerder. Doel hiervan is om eerder inzicht te krijgen in toekomstige netvraag. Eerder inzicht in deze ontwikkelingen helpt netbeheerders om investeringen en uitbreidingen beter te plannen. De verwachting is dat de uitwerking van dit proces medio 2026 gereed is.

De structurele oplossing

De structurele oplossing voor netcongestie ligt in het versneld realiseren van nieuwe netinfrastructuur en uitbreidingen van het elektriciteitsnet, aangevuld met het inzetten van flexibele oplossingen zoals vraagsturing, opslag, energiehub's en slim gebruik van bestaande netcapaciteit.

Afstemming projecten

Afstemming binnen gemeenten, maar ook tussen gemeenten over ruimtelijk- economische ontwikkelingen is essentieel omdat de ruimte op het elektriciteitsnet schaars is. Binnen Zeeland zijn hiervoor verschillende overlegstructuren. Op ambtelijk niveau wordt afstemming bewaakt binnen het Afstemmingsoverleg Zeeuwse Overheden en Nutsbedrijven (AZON).

¹ Voor heel Zeeland geldt sinds 1 juli 2023 netcongestie op afname op het 150kV-netwerk. Voor de gebieden Tholen, Schouwen-Duiveland, Reimerswaal en de regio Walcheren-noord geldt naast congestie op afname ook congestie op teruglevering.

² Voorbeelden hiervan voor Zeeland zijn recent ondertekende flexibele contracten met [Lion Storage](#) en [Air Liquide](#).

En op bestuurlijk niveau wordt dit gedaan via de Energieraad Zeeland³. Dit bestuurlijk overleg vormt het centrale schakelpunt tussen netbeheerders en overheden.

Meer informatie

Om partijen zo goed mogelijk te informeren over de gevolgen van het nieuwe prioriteringskader en de impact op ruimtelijke en economische ontwikkelingen wordt medio juni een Webinar over dit onderwerp georganiseerd. Tijdens dit Webinar wordt een nadere toelichting gegeven op het kader, de werking van de wachtlijst en de tijdlijn voor de uiteindelijke implementatie van het kader. Daarnaast is er ruimte voor het stellen van vragen en het bespreken van aandachtspunten. Zodra de datum definitief is afgestemd ontvangt u hiervoor een aparte uitnodiging.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

³ De Energieraad Zeeland bestaat uit vertegenwoordigers van onder meer Provincie Zeeland, Zeeuwse gemeenten en netbeheerders Stedin, TenneT en Gasunie.